

Sygn. akt II Ka 657/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jerzy Kozaczuk
Protokolant:	st. sekr. sąd. Anna Sieczkiewicz

przy udziale prokuratora Dariusza Ciobana

po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2016 r.

sprawy **M. W.**

oskarżonego z art. 157 § 1 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Węgrowie

z dnia 9 sierpnia 2016 r. sygn. akt II K 442/14

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zasądza od oskarżyciela posiłkowego Ł. K. na rzecz oskarżonego M. W. 420 złotych tytułem poniesionych przez niego kosztów zastępstwa adwokackiego w II instancji;

III. zasądza od oskarżyciela posiłkowego Ł. K. na rzecz Skarbu Państwa 200 złotych kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt II Ka 657/15

UZASADNIENIE

M. W. został oskarżony o to, że:

w dniu 25 maja 2014 roku w S., w powiecie (...), województwie (...), uderzył pięścią oraz nogą w twarz Ł. K. w wyniku czego spowodował u niego obrażenia ciała w postaci urazu oka i oczodołu lewego ze wstrząśnieniem siatkówki oraz złamania jarzmowo-oczodołowego strony lewej, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów jego ciała na okres przekraczający 7 dni,

tj. o czyn z art. 157 § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Węgrowie wyrokiem z dnia 09 sierpnia 2016r.:

I. oskarżonego M. W. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 157 § 1 kk i za to na podstawie art. 157 § 1 kk w zw. z art. 37a kk w zw. z art. 34 § 1 i 1a pkt 1 kk wymierzył oskarżonemu M. W. karę 7 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, ustalając na podstawie art. 35 § 1 kk wymiar tej pracy na 20 godzin w stosunku miesięcznym;

II. na podstawie art. 46 § 1 kk orzekł od oskarżonego M. W. na rzecz oskarżyciela posiłkowego Ł. K. tytułem częściowego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę kwotę 3000 złotych;

III. zasądził od oskarżonego M. W. na rzecz oskarżyciela posiłkowego Ł. K. kwotę 828 złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych przez oskarżyciela posiłkowego z tytułu ustanowienia w sprawie pełnomocnika w osobie adwokata A. S.;

IV. zasądził od oskarżonego M. W. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 180 złotych tytułem opłaty oraz obciążył go częściowo powstałymi w sprawie wydatkami w kwocie 500 złotych, zaś w pozostałym zakresie wydatki przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego Ł. K., który zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucił mu:

1. obrazę przepisów prawa karnego materialnego, tj. art. 57a kk, polegającą na przyjęciu, że czyn zarzucany oskarżonemu nie stanowił występku o charakterze chuligańskim, podczas gdy do zdarzenia doszło w godzinach południowych w środku miejscowości S., a sprawca działał bez powodu lub co najwyżej z oczywiście błędnego powodu, który nie dawał podstaw do reakcji, jaką podjął, dokonując umyślnego zamachu na zdrowie Ł. K.;

2. rażąco niewspółmierność kar orzeczonych względem oskarżonego, polegającą na wymierzeniu mu 7 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, orzeczeniu na rzecz oskarżyciela posiłkowego kwoty 3000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz kwoty 828 zł tytułem zwrotu wydatków za ustanowienie pełnomocnika w sprawie, podczas gdy okoliczności sprawy, tj. rażące lekceważenie porządku prawnego, uszkodzenia ciała jakich doznał pokrzywdzony, powodujące znaczne i długotrwałe cierpienia oraz postawa sprawcy nie przyznającego się do winy, nie wykazującego jakiegokolwiek skruchy wskazywała, że zasadne byłoby wymierzenie mu kary roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat pięciu, grzywny w rozmiarze 150 stawek dziennych po 10 zł każda oraz świadczenia z art. 46 kk w kwocie 15.000 zł.

Podnosząc powyższe skargą wniósł zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu, przy przyjęciu, że czyn stanowi występki chuligański, kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat, grzywny w rozmiarze 150 stawek dziennych po 10 zł każda oraz świadczenia z art. 46 kk w kwocie 15.000 zł.

W toku rozprawy odwoławczej pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego poparł swoją apelację i wniosek w niej zawarty.

Prokurator poparł apelację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego w zakresie w jakim domaga się on podwyższenia zadośćuczynienia, w pozostałym zakresie wniósł o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Obrońca oskarżonego wniósł o nieuwzględnienie apelacji i utrzymanie wyroku w mocy.

Oskarżony przyłączył się stanowiska swojego obrońcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego jest bezzasadna i na uwzględnienie nie zasługuje.

Na wstępie podniesienia wymaga, iż w ocenie Sądu Odwoławczego, dokonana przez Sąd Rejonowy w Węgrowie ocena dowodów jest w pełni zgodna z wymogami płynącymi z treści obowiązujących w tym zakresie przepisów. Sąd I instancji w prawidłowy sposób zebrał i ocenił dowody oraz okoliczności ujawnione w toku postępowania, a na ich podstawie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne. Nie budzi także wątpliwości, że postępowanie w przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone starannie, a ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji jest dokładna, nie wykazuje błędów logicznych i nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów chronionej przepisem art. 7 kpk. Ponadto uzasadnienie zaskarżonego wyroku odpowiada wymogom art. 424 kpk i pozwala na kontrolę odwoławczą prawidłowości rozstrzygnięcia. Tamże Sąd I instancji szczegółowo wskazał dowody, którym dał wiarę oraz wyjaśnił, z jakich powodów na taką jego ocenę zasłużyły. Również szczegółowo wskazał dowody, którym waloru wiarygodności odmówił i precyzyjnie oraz przekonywująco wyjaśnił, z jakich przyczyn na wiarę nie zasługują. W ocenie Sądu Okręgowego w Siedlcach ustalenia poczynione w tym zakresie przez Sąd Rejonowy są zatem prawidłowe i należy stwierdzić stanowczo, iż niewątpliwie oskarżony M. W. dopuścił się popełnienia przypisanego mu czynu, a fakt ten został w sposób bezsporny dowiedziony, co ma odzwierciedlenie w zgromadzonym w niniejszej sprawie materiale dowodowym.

W tym miejscu, ażeby nie powtarzać wszystkich argumentów przytaczanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, Sąd Odwoławczy uznał za stosowne ograniczyć się tylko do wskazania najistotniejszych okoliczności, które przemawiają za uznaniem za prawidłowe ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy w Węgrowie, a w szczególności w kontekście obrazy art. 57a kk. Sąd Rejonowy trafnie bowiem przyjął, iż w niniejszym wypadku nie można przyjąć, że zachowanie oskarżonego miało charakter chuligański. Wprawdzie, jak podnosi w swojej apelacji pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, do przedmiotowego czynu doszło w środku dnia w miejscu publicznym, jednakże sam ten fakt nie może przesądzać o tym, iż zachowanie oskarżonego wobec Ł. K. miało charakter *stricte* chuligański. W niniejszym wypadku nie zostały bowiem spełnione wszystkie znamiona określone w art. 115 § 21 kk. Stwierdzić w tym miejscu należy, że występki o charakterze chuligańskim są w rozumieniu przepisów kodeksu te i tylko te występkami, które odpowiadają w pełnym zakresie charakterystyce określonej w art. 115 § 21. Innymi słowy, jedynie występki mający wszystkie wskazane w art. 115 § 21 cechy konstytutywne występkami o charakterze chuligańskim może być za taki uznany. Wystąpienie *in concreto* tylko jednej z tych cech lub niektórych z nich do tego nie wystarcza (wyrok SN z dnia 07.05.1974r., Rw 236/74, OSNKW 1974, nr 9, poz. 176). Nie ulega wątpliwości, iż jedną z cech konstytutywnych występkami o charakterze chuligańskim jest to by sprawca działał „publicznie”, jednakże sama ta okoliczność, co bez wątpienia miało miejsce na gruncie niniejszego postępowania, nie może przesądzać o zakwalifikowaniu zachowania sprawcy jako chuligańskie, przy braku innych przemawiających za tym przesłanek, w tym m.in. przesłanki w postaci działania bez powodu lub z błahego powodu. Działanie bez powodu to działanie, dla którego w świetle przyjmowanych powszechnie ocen nie można znaleźć żadnego racjonalnego wytłumaczenia, któremu brak wszelkich racji (wyrok SA w Białymstoku z 30.10.2014r., II AKa 221/14, LEX nr 1602865; podobnie wyrok SA w Białymstoku z 31.10.2012r., II AKa 121/12, LEX nr 1239834). Z kolei z „oczywiście błahym powodem” działania mamy do czynienia gdy, działanie to ma wprawdzie racjonalny powód w jakiejś przyczynie zewnętrznej, ale między wagą tej przyczyny a drastycznością reakcji sprawcy na nią nie zachodzi jaskrawa, rażąca dysproporcja. Wprawdzie granica między działaniem bez powodu i działaniem z oczywiście błahego powodu jest dość płynna, jednakże w niniejszym wypadku nie można mówić o żadnym z tych dwóch wypadków. Podkreślenia bowiem wymaga, iż jak słusznie w tym zakresie przyjął Sąd I instancji, atak oskarżonego na Ł. K. poprzedzony został pewnym określonym zachowaniem samego pokrzywdzonego. Z wiarygodnych zeznań świadków wynika, iż strony owego dnia spotkały się dwa razy, raz na boisku, a potem przed sklepem. W trakcie drugiego spotkania doszło pomiędzy nimi do ostrej wymiany zdań, w trakcie której Ł. K. trzymając w dłoniach dwie butelki z piwem, uderzył nimi w pierś oskarżonego, co wywołało reakcję obronną u oskarżonego, który uderzył pokrzywdzonego pięścią w twarz, a potem gdy ten w wyniku uderzenia upadł na ziemię, jeszcze kopnął go w twarz. Świadcowie towarzyszący oskarżonemu wprawdzie negowali fakt użycia przez oskarżonego tak intensywnej siły fizycznej wobec pokrzywdzonego, jednakże tak ferowana przez tychże świadków wersja zdarzenia nie mogła się jednak ostać jako prawdziwa, gdyż nie potwierdzili jej zarówno pokrzywdzony, jak i towarzyszący mu znajomi, których zeznania w tym zakresie Sąd uznał za wiarygodne. Wątpliwości Sądu w tym zakresie ostatecznie rozstrzygnęła opinia uzupełniająca biegłego lekarza M. R., który we

wnioskach tejże opinii wykluczył, iż do obrażeń, których doznał pokrzywdzony, mogło dojść w wyniku samego upadku pokrzywdzonego na twarde podłoże (czyli w sposób jaki opisywał oskarżony), a najprawdopodobniej powstały one w wyniku urazu czynnego (np. opisanego przez pokrzywdzonego). Nadto podkreślenia wymaga, iż o chuligańskim charakterze czynu sprawcy świadczyć ma działanie będące rażącym lekceważeniem porządku prawnego. O okazaniu przez sprawcę rażącego lekceważenia porządku prawnego wolno mówić tylko wówczas, gdy popełnienie występku publicznie i bez powodu (z oczywiście błędnego powodu) stanowi wyraz względnie trwałego negatywnego nastawienia sprawcy do tego porządku. Stąd też nie ma podstaw do kwalifikowania jako chuligańskiego występkę popełnionego wprawdzie publicznie i bez powodu (z oczywiście błędnego powodu), ale przez sprawcę, który nie wykazywał dotąd swą postawą negatywnego stosunku do obowiązującego porządku prawnego. W odniesieniu do oskarżonego nie sposób jednak przyjąć takiego negatywnego stosunku do obowiązującego porządku prawnego, gdyż nie miał on wcześniej żadnych konfliktów z prawem, nie był też karany, jest członkiem Ochotniczej Straży Pożarnej w S. i cieszy się pozytywną opinią w środowisku lokalnym. Przedmiotowy czyn którego się dopuścił uznać zatem należy za incydentalny w jego życiu.

Z tych samych przyczyn co wyżej Sąd Rejonowy nie wymierzył oskarżonemu surowszej kary, o jakiej podnosi w swojej apelacji pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego. Sąd I instancji ferując rodzaj i wymiar kary adekwatnej do stopnia winy oskarżonego oraz społecznej szkodliwości czynu, jego właściwości i warunków osobistych, rodzaju wyrządzonej przez niego szkody, a także uwzględniając cele kary w zakresie prewencji indywidualnej i generalnej, uznał, iż w jego przypadku zasadnym będzie zastosowanie dobrodziejstwa wynikającego z treści art. 37a kk. Przepis ten, dodany nowelą z dnia 20 lutego 2015r., a zmieniony nowelą z dnia 11 marca 2016r., upoważnia sąd do zastąpienia kary pozbawienia wolności grzywną lub karą ograniczenia wolności. Trafnie podkreśla się w doktrynie, że przepis ten ma na celu wskazanie sądom na wolnościowe alternatywy kary pozbawienia wolności pomimo zagrożenia określonych typów przestępstw niezagrażonych karami wolnościowymi (V. Konarska-Wrzošek, w: T. Kaczmarek (red.), System Prawa Karnego, t. 5, s. 300). Podkreślenia jednak wymaga, iż przepis art. 37a nie ma charakteru normy stanowczej zawierającej nakaz lub zakaz określonego postępowania. W niniejszym wypadku Sąd I instancji zdecydował się na jego zastosowanie właśnie ze względu na ciężar gatunkowy czynu, którego dopuścił się oskarżony nie będący wcześniej karany i cieszący się pozytywną opinią środowiskową. Nie bez znaczenia w tej kwestii były także okoliczności przedmiotowego czynu, w tym prowokacyjne zachowanie pokrzywdzonego i stan nietrzeźwości jego uczestników oraz lokalny, sąsiedzki charakter owego zatargu. Nie ulega wątpliwości, iż zachowanie oskarżonego wypełniło zmanioną czynu z art. 157 § 1 kk, jednakże Sąd I instancji doszedł do słusznego przekonania, że przewidziana za ten czyn sankcja w postaci kary izolacyjnej jest zbyt surowa w odniesieniu do M. W., dlatego skorzystał w niniejszym wypadku wobec jego osoby z dobrodziejstwa przewidzianego w art. 37a kk i wymierzył mu karę ograniczenia wolności. Tylko taka kara, w ocenie Sądu I, jak i II instancji, w wymiarze orzeczonym w wyroku, uwzględnia cele, jakie powinna spełniać, czyni zadość społecznemu poczuciu sprawiedliwości, dowodząc braku bezkarności dla tego typu zachowań. Ponadto jest współmierna do stopnia zawinienia i wystarczająca do tego, by podziałała na oskarżonego M. W. powstrzymująco i uświadomiła mu nieuchronność poniesienia odpowiedzialności karnej za kolejne naruszenia porządku prawnego. Odnośnie wysokości orzeczonego od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, stwierdzić należy, iż jest ono jedynie częściowe, a co za tym idzie nie zamyka pokrzywdzonemu cywilnej drogi do uzyskania stosownego zadośćuczynienia od oskarżonego.

Sąd Okręgowy w Siedlcach nie uwzględniając apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Węgrowie z dnia 09 sierpnia 2016r.

Od oskarżyciela posiłkowego na podstawie art. 636 § 1 kpk i § 17 ust. 2 pkt 4 i § 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2015.1801) Sąd Odwoławczy zasądził na rzecz oskarżonego kwotę 420 zł tytułem zwrotu poniesionych przez niego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Odwoławczy na podstawie art. 636 § 1 kpk orzekł na rzecz Skarbu Państwa od oskarżyciela posiłkowego kwotę 200 zł tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Z tych względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 437 § 1 kpk i art. 456 kpk orzekł jak w wyroku.